

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 21. 9. 1956, sp. zn. 1 Tz 274/56

Číslo: 1/1957

Právní věta:

Jestliže zloděj prodává věc pocházející ze soukromého nebo z národního majetku anebo z majetku lidového družstva, které se zmocnil, je takový prodej jen nakládáním s touto věcí jako s vlastní postíženým již ustanovením § 247 odst. 1 nebo § 245 odst. 1 písm. a) tr. zák. a nelze tudíž tento prodej posuzovat jako zvláštní trestný čin podle § 250 anebo § 245 odst. 1 písm. c) tr. zák. Totéž platí u zpronevěry podle § 248 tr. zák., a u rozkrádání podle § 245 odst. 1 písm. b) tr. zák.

Při opakování majetkových deliktů nelze sčítat škody vzniklé jednotlivými delikty a nelze proto dovozovat, že teprve souhrn škod tvoří "značnou škodu". Naproti tomu při pokračování v takovém deliktu se škody sčítají, takže teprve jejich součet může tvořit "značnou škodu".

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 21.09.1956

Spisová značka: 1 Tz 274/56

Číslo rozhodnutí: 1

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Delikt majetkový, Družstva lidová a družstevní organizace, Krádež, Majetek lidových družstev, Majetek národní, Obchod, Opakování trestného činu, Podílnictví, Pokračování v trestném činu, Rozkrádání a poškozování majetku v socialistickém vlastnictví, Škoda, Škoda značná, Zpronevěra

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Obvinění jako řidiči nebo závozníci tankových vozů rozváželi pohonné hmoty po čerpacích stanicích. Když shledali, že v čerpadle zůstal dosud zbytek pohonných hmot, stáčeli do jeho nádrže méně benzínu nebo nafty o množství rovnající se zbytku, jenž dosud v čerpadle zůstal, vykazovali však naplnění celého čerpadla, jako by bylo bývalo zcela vyprázdněno. Zbytek tím vyzískaný pak prodávali čerpadlářům za nižší než úředně stanovenou cenu a o zisk se rozdělili. Při vyprázdnění celého tankovacího vozu (při detankování) zmocňovali se pohonných hmot zbylých v potrubí vozu zpravidla v množství 40 než 60 litrů, jež nebylo nikde číselně podchyceno, a rovněž je prodávali čerpadlářům za nižší cenu, kterou si též ponechávali.

Lidový soud v Plzni uznal obviněné vinnými mnohonásobným trestným činem rozkrádání národního

majetku podle § 245 odst. 1 písm. a), c), odst. 3 písm. a), b), tr. zák. (spáchaným výdělečně, při čemž činem byla způsobena značná škoda) a vyměřil jim podle § 22 odst. 1 a § 245 odst. 3 tr. zák. úhrnné tresty odnětí svobody. Lidový soud v odůvodnění rozsudku uvedl, že obvinění rozkrádali národní majetek jednak tím, že se zmocňovali pohonných hmot národního podniku [§ 245 odst. 1 písm. a) tr. zák.], jednak tím, že je prodávali a tak se na úkor národního majetku obohacovali [§ 245 odst. 1 písm. c) tr. zák.].

Krajský soud v Plzni v odvolání dvou z obviněných zrušil rozsudek lidového soudu pouze ve výroku o trestech odvolatelům uložených a tresty jim zmírnil.

Nejvyšší soud ke stížnosti pro porušení zákona podané generálním prokurátorem zrušil rozsudky lidového i krajského soudu v celém rozsahu a lidovému soudu uložil, aby věc znovu projednal a rozhodl.

Odůvodnění:

Generální prokurátor ve stížnosti pro porušení zákona uvedl, že nižší soudy nesprávně posoudily trestnou činnost obviněných jako vícenásobný trestný čin rozkrádání národního majetku podle § 245 odst. 1 písm. a), c), tr. zák. Vzhledem k jednotě subjektivních a objektivních znaků měly soudy uznat u každého obviněného na jediný pokračovací trestný čin.

Stížnost pro porušení zákona je důvodná.

Nižší soudy pochybily:

1. pokud obviněné uznaly vinnými trestným činem podle § 245 odst. 1 písm. a), c) tr. zák., a
2. pokud považovaly jednotlivé skutky obviněných za samostatné trestné činy.

Ad 1) Lidový soud uvedl, že všichni obvinění vědomě rozkrádali národní majetek a že na úkor tohoto rozkrádaného množství pohonných hmot se neoprávněně obohacovali a proto je uznává vinnými trestnými činy podle § 245 odst. 1 písm. a), c) tr. zák. Tyto trestné činy spatřuje soud v jednání, jímž získávali obvinění benzín nebo naftu a tyto pohonné hmoty pak prodávali a o peníze se dělili.

Trestné činy uvedené v § 245 odst. 1 pod písm. a) až c) tr. zák. jsou samostatné trestné činy, které sice směřují proti témuž objektu, avšak rozdílným jednáním pachatelů (viz č. 7/56 sb. rozh. tr., viz též obdobná ustanovení proti osobnímu a soukromému vlastnictví podle §§ 247, 248, 249, 250 tr. zák.).

V souzeném případě se obvinění zmocňovali pohonných hmot, aby s nimi nakládali jako s vlastními, aby se tím obohatili.

Tím, že soudy spatřovaly také trestný čin rozkrádání národního majetku podle § 245 odst. 1 písm. c) tr. zák. v tom, že se obvinění obohatili prodejem věci (pohonné hmoty) pocházející z národního majetku, již se zmocnili, aby s ní nakládali jako s vlastní, a kterou tedy rozkrádali podle § 245 odst. 1 písm. a) tr. zák., posoudily věc nesprávně.

Stejně jako prodej kradené věci ze soukromého majetku zlodějem je jen nakládáním s cizí věcí jako s vlastní, postižené již ustanovením § 247 odst. 1 tr. zák., pročez se zloděj, který prodejem na někoho jiného převede takovou věc, kterou získal krádeží, nedopouští též podílnictví podle § 250 tr. zák., je i prodej věci z národního majetku pachatelem, který se jí zmocnil, aby s ní naložil jako s vlastní, pouze rozkrádáním podle § 245 odst. 1 písm. a) tr. zák. Prodej takovéto věci není totiž opět nic jiného, než nakládáním s ní jako s vlastní, což je již postiženo ustanovením § 245 odst. 1 písm. a) tr. zák. Nejde tu tedy o rozkrádání podle § 245 odst. 1 písm. c) tr. zák. Totéž platí u zpronevěry podle § 248 tr. zák.

a u rozkrádání podle § 245 odst. 1 písm. b) tr. zák. I prodej zpronevěřené věci je pouze nakládáním s ní postiženým již ustanovením § 248 odst. 1, resp. § 245 odst. 1 písm. b) tr. zák.

Jestliže tedy oba soudy (krajský ohledně dvou obviněných, kteří podali odvolání proti rozsudku lidového soudu) uznaly obviněné vinnými trestnými činy podle § 245 odst. 1 písm. c) tr. zák., porušily zákon v tomto ustanovení.

Ad 2) Oba soudy pokládaly jednotlivé skutky obviněných za samostatné trestné činy. Zásadně každé jednání, které naplňuje znaky některého trestného činu uvedeného ve zvláštní části trestního zákona, je třeba pokládat za samostatný trestný čin. Z této zásady je výjimka, jíž je pokračování v témže trestném činu, kde více jednání tvoří jediný trestný čin.

K tomu, aby šlo o pokračování v témže trestném činu, je zapotřebí, aby byly mezi jednotlivými skutky dány objektivní a subjektivní spojitosti, to znamená, že zde musí být jednotící úmysl pachatele pokračovat v témže skutku a některé objektivní spojitosti, jako na př. menší časové intervaly, přibližně též způsob páčání, místní souvislosti nebo též poškozený podnik a pod.

Při opakování nelze – jak to učinil lidový soud – počítat škody tak, že teprve souhrn škod způsobených jednotlivými trestnými činy tvoří značnou škodu, kdežto při pokračování v trestném činu se škody počítají, takže po případě teprve jejich součet může tvořit značnou škodu.

V daném případě oba soudy neuvážily, že všichni obvinění (ať již rozvíjely výše naznačenou činnost s řadou čerpadlářů samostatně nebo společně řidič a závozník) byli vedeni jediným a týmž původním záměrem soustavně při každodenní své práci u kteréhokoliv čerpadla, kde zjistí přebytky pohonných látek, odcizit přebytečné množství pohonných látek a s čerpadláři se dělit, což trvale uskutečňovali. Při tom činy byly spáchány ke škodě téhož národního podniku, způsob provádění byl stejný, dalo se to vždy na stejných místech s určitými čerpadláři, při čemž povaha nesčetných skutků nebyla zvlášť ohraničena, takže jednotlivé skutky nutno pokládat vzhledem k objektivním a subjektivním souvislostem všech těchto jednání jednotlivých obviněných za pokračující činnost a nikoli za samostatné opakované trestné činy.

Nesprávnost názoru obou soudů, že jde o samostatné opakované trestné činy, je patrna již z toho, že se soudům nepodařilo zjistit, o kolik samostatných opakovaných trestných činů šlo u jednotlivých obviněných. Soudy se ani nepokusily každý z jednotlivých skutků, který podle mínění obou soudů tvořil podle objektivních a subjektivních znaků samostatný celek, nějak blíže vymezit nebo časově od sebe odlišit, což by bylo při opakování nezbytně nutné [§ 26 odst. 1 písm. c) tr. ř.] a uvedly jen povšechně, že se obvinění dopustili mnohanásobného trestného činu, aniž mohly udat počet těchto trestných činů.

Oba soudy (krajský soud ohledně obviněných, kteří se odvolali proti rozsudku lidového soudu) tím, že pokračující činnost obviněných pokládaly za mnohonásobné trestné činy, porušily zákon v ustanovení § 2 tr. zák., kteréžto ustanovení je klíčem k posouzení trestné činnosti, neboť je zde stanoven pojem trestného činu jako souhrnu objektivních a subjektivních znaků jednání pachatele nebezpečného pro společnost.

Je proto třeba zrušit rozsudky obou soudů.

Lidový soud musí znova hodnotit trestnou činnost všech obviněných a správně ji kvalifikovat. Při novém projednání musí si zjistit podklad pro přesnou kvalifikaci trestných činů u jednotlivých obviněných, zejména musí si objasnit, zda pohonné hmoty nebyly obviněným svěřeny a zda se tudíž obvinění nebo někteří z nich nedopustili trestného činu rozkrádání národního majetku podle § 245 odst. 1 písm. b) tr. zák. Lidový soud se musí správným posouzením u jednotlivých obviněných v

rozsudku řádně vypořádat a odůvodnit je.